

3. LECKE

SZÁMOK

Hallgasd meg a számokat! (0-tól 1.000.000-ig)¹

0	nolla	21	kaksikymmentäyksi
1	yksi	22	kaksikymmentäkaksi
2	kaksi	23	kaksikymmentäkolme
3	kolme	24	kaksikymmentäneljä
4	neljä	25	kaksikymmentäviisi
5	viisi		
6	kuusi	30	kolmekymmentä
7	seitsemän	40	neljäkymmentä
8	kahdeksan	50	viisikymmentä
9	yhdeksän	60	kuusikymmentä
10	kymmenen	70	seitsemänkymmentä
11	yksitoista	80	kahdeksänkymmentä
12	kaksitoista	90	yhdeksänkymmentä
13	kolmetoista	100	sata
14	neljätoista	101	satayksi
15	viisitoista	200	kaksisataa
16	kuusitoista	300	kolmesataa
17	seitsemäntoista	1000	tuhat
18	kahdeksäntoista	10.000	kymmenentuhatta
19	yhdeksäntoista	100.000	satatuhatta
20	kaksikymmentä	1.000.000	miljoona

Néhány további példa:

110	satakymmenen	1235	tuhatkaksisataakolmekymmentäviisi
115	sataviisitoista	2000	kaksituhatta
275	kaksisataaseitsemänkymmentäviisi	3000	kolmetuhatta
400	neljäisataa	4000	neljätuhatta
		2000000	kaksimiljoonaa

1 Hyvin menee! 9. oldal

- 21-től úgy képezzük a számokat, hogy leírjuk, hány tízes és hány egyes van benne:
 38 = *kolmekymmentäkahdeksan*
 45 = *neljäkymmentäviisi*
 - **egynél több tízes**: leírjuk hány van belőle + **kymmentä**:
 20 = *kaksikymmentä*
 30 = *kolmekymmentä*
 - **egynél több száz**: leírjuk hány van belőle + **sataa**:
 500 = *viisisataa*
 700 = *seitsemänsataa*
 - **egynél több ezres**: leírjuk hány van belőle + **tuhatta**:
 4000 = *neljätuhatta*
 8000 = *kahdeksantuhatta*
 - **egynél több millió**: leírjuk hány van belőle + **miljoonaa**:
 9000000 = *yhdeksänmiljoonaa*
- Ha valamiből csak egy van, akkor nem kell kiírni az egyet, p. *sata* ‘száz’, s nem *yksisata*.
 – A finn számokat mindig egybeírjuk!

Most már a számok ismeretében el tudjuk mondani, hogy hány évesek vagyunk!

Kuinka vanha sinä olet? Hány éves vagy?
 Minä olen kaksikymmentäkaksi. Huszonkét éves vagyok.

FELADAT

1. Írd le a következő számokat finnül!

47
 39
 87
 26
 53
 178
 412
 653
 896
 1045
 1451
 6732
 8544

2. Mely számokat jelentik a következő leírások?

viisikymmentäkaksi
 seitsemänsataayhdeksänkymmentäkuusi
 kolmetuhattaviisitoista
 tuhatyhdeksänsataaseitsemänkymmentäkolme
 kaksituhattakaksitoista
 neljämiljoonakuusisataakolmekymmentäviisi
 yhdeksänkymmentäkahdeksan
 kuusitoista
 sataviisikymmentä

FOKVÁLTAKOZÁS

- Névszók és igék ragozása során egyaránt fellép.
- Csak a *p*, *t* és *k* mássalhangzókat érinti, ha ezek a hangok a szó utolsó szótagjában szerepelnek.

A fokváltakozás esetei:²

NÉVSZÓK

a) mennyiségi változás (a hosszú *pp*, *tt* és *kk* megrövidül)

			szótó + n (a birtokos eset ragja)
<i>pp</i>	: <i>p</i>	<i>loppu</i> ‘vége vminek’	: <i>lopun</i>
<i>tt</i>	: <i>t</i>	<i>tyttö</i> ‘lány’	: <i>tytön</i>
<i>kk</i>	: <i>k</i>	<i>kukka</i> ‘virág’	: <i>kukan</i>

b) minőségi változás (a rövid *p*, *t* és *k* megváltozik)

<i>p</i>	: <i>v</i>	<i>apu</i> ‘segítség’	: <i>avun</i>
<i>t</i>	: <i>d</i>	<i>katu</i> ‘utca’	: <i>kadun</i>
<i>k</i>	: <i>ø</i>	<i>jalka</i> ‘láb’	: <i>jalan</i>

c) teljes hasonulás (mássalhangzó-kapcsolat esetén a második helyen álló *p*, *t* vagy *k* hasonul az első taghoz)

<i>mp</i>	: <i>mm</i>	<i>kampa</i> ‘fésű’	: <i>kamman</i>
<i>nt</i>	: <i>nn</i>	<i>ranta</i> ‘part’	: <i>rannan</i>
<i>lt</i>	: <i>ll</i>	<i>silta</i> ‘híd’	: <i>sillan</i>
<i>rt</i>	: <i>rr</i>	<i>parta</i> ‘szakáll’	: <i>parran</i>
<i>nk</i>	: <i>ng</i>	<i>kenkä</i> ‘cipő’	: <i>kengän</i>

- Rendhagyó a fokváltakozás a következő szavakban: *puku* ‘ruha’ > *puvun*; *suku* ‘nemzetség, rokonság’ > *suvun*; *kyky* ‘képeség’ > *kyvyn*.
- Idegen szavakban, és új jövevényszavakban nincs fokváltakozás pl. *auto* ‘autó’ > *auton*; *Malta* ‘Málta’ > *Maltan*. Hasonlóképpen nincs fokváltakozás *-st* és *-sk* kapcsolatokban, pl. *posti* ‘posta’ > *postin*; *kioski* ‘kioszk’ > *kioskin*.
- Létezik fordított fokváltakozás is, pl. *vaate* ‘ruha’ > *vaatteet* ‘ruhák’; *opas* ‘idegenvezető’ > *oppaat*.)

IGÉK

a) mennyiségi változás

			Egyes szám 1. személy
<i>pp</i>	: <i>p</i>	<i>oppia</i> ‘tanul’	: <i>opin</i>
<i>tt</i>	: <i>t</i>	<i>ottaa</i> ‘vesz, fog’	: <i>otan</i>
<i>kk</i>	: <i>k</i>	<i>nukkua</i> ‘alszik’	: <i>nukun</i>

2 Maticsák Sándor – Anna Tarvainen Finn nyelv című könyvéből

b) minőségi változás

<i>p</i>	: <i>v</i>	<i>saapua</i> 'érkezik'	:	<i>saavun</i>
<i>t</i>	: <i>d</i>	<i>tietää</i> 'tud'	:	<i>tiedän</i>
<i>k</i>	: <i>ø</i>	<i>lukea</i> 'olvas'	:	<i>luen</i>

c) teljes hasonulás

<i>mp</i>	: <i>mm</i>	<i>ampua</i> 'lő'	:	<i>ammun</i>
<i>nt</i>	: <i>nn</i>	<i>antaa</i> 'ad'	:	<i>annan</i>
<i>lt</i>	: <i>ll</i>	<i>kieltää</i> 'tilt'	:	<i>kiellän</i>
<i>rt</i>	: <i>rr</i>	<i>ymmärtää</i> 'ért'	:	<i>ymmärrän</i>
<i>nk</i>	: <i>ng</i>	<i>onkia</i> 'horgászik'	:	<i>ongin</i>

Figyelem!!! Az igék ragozása során E/3. és T/3. személyekben NINCS fokváltkozás!!!!

Lássuk, hogyan is néz ki ez a gyakorlatban!

	nukkua	lukea	ymmärtää
minä	nukun	luen	ymmärrän
sinä	nukut	luet	ymmärrät
hän	nukkuu	lukee	ymmärtää
me	nukumme	luemme	ymmärrämme
te	nukutte	luette	ymmärrätte
he	nukkuvat	lukevat	ymmärtävät

FELADATOK

1. Csatold a következő szavakhoz a ragokat! Figyelj a fokváltkozásra!

paikka + n	_____	lamppu + n	_____
pöytä + n	_____	katto + n	_____
silta + n	_____	sänky + n	_____
kaappi + n	_____	ilta + n	_____
Englanti + n	_____	lintu + n	_____
tyttö + n	_____	valta + n	_____
kartta + n	_____	konsertti + n	_____
kaupunki + n	_____	poika + n	_____
Lappi + n	_____	kioski + n	_____
Helsinki + n	_____	kylpy + n	_____
kuppi + n	_____	lupa + n	_____
kirkko + n	_____	katu + n	_____
kauppa + n	_____	lippu + n	_____
Kreikka + n	_____	kakku + n	_____
puku + n	_____	leipä + n	_____
aurinko + n	_____	posti + n	_____

aalto + n

matto + n

satu + n

matka + n

laukku + n

koti + n

Amerikka + n

Hollanti + n

2. *Tedd út a mondatokat egyes szám első személybe!*

1. Hän lukee kirjaa.
(Ő könyvet olvas.) >
2. Hän ymmärtää saksaa.
(Ért németül.) >
3. Hän nukkuu sängyssä.
(Alszik az ágyban.) >
4. Hän saapuu lentoasemalle kello 18.
(18 órakor érkezik a repülőtérre.) >
5. Hän oppii englantia.
(Angolt tanul.) >
6. Hän laittaa ruokaa kotona.
(Otthon ételt készít.) >
7. Hän kirjoittaa kirjettä.
(Ő levelet ír.) >
8. Hän opettaa suomea.
(Finnt tanít.) >
9. Hän odottaa bussia.
(Várja a buszt.) >
10. Hän lähtee kouluun.
(Indul az iskolába.) >
11. Hän soittaa kitaraa.
(Gitározik.) >
12. Hän keittää kahvia.
(Kávét főz.) >
13. Hän hakee lapset päiväkodista.
(Elhozza a gyerekeket az óvodából.) >

SZÓSZEDET

loppu	vége valaminek	kauppa	bolt
tyttö	lány	aurinko	nap
kukka	virág	aalto	hullám
apu	segítség	matto	szőnyeg
katu	utca	matka	út, utazás
jalka	láb	kioski	kioszk
kampa	fésű	kylpy	fürdő
ranta	part	lupa	engedély
silta	híd	lippu	jegy
parta	szakáll	kakku	torta
kenkä	cipő	leipä	kenyér
puku	ruha	posti	posta
suku	nemzetség, rokon	laukku	táska
kyky	képesség	koti	ház, otthon
oppia	tanul	Amerikka	Amerika
ottaa	vesz	Hollanti	Hollandia
nukkua	alszik	kirja	könyv
saapua	érkezik	lentoasema	repülőtér
tietää	tud	asema	állomás
lukea	olvas	kello	óra
ampua	lő	laittaa	készít
antaa	ad	ruoka	étel
kieltää	tílt	kirjoittaa	ír
ymmärtää	ért	kirje	levél
onkia	horgászik	opettaa	tanít
paikka	hely	odottaa	vár
pöytä	asztal	bussi	busz
kaappi	szekrény	lähteä	indul
kartta	térkép	soittaa	játszik valamin
kaupunki	város	kahvi	kávé
Lappi	Lappföld	hakea	szerez, elhoz
kuppi	csésze	päiväkoti	óvoda
kirkko	templom		